

PODSTATA DRAŽEB PROVÁDĚNÝCH EXEKUTOREM PODLE § 76 ODST. 2 EŘ

JUDr. Karel Svoboda, Ph.D.

předseda senátu Nejvyššího soudu

Pro část exekutorů se vedle vlastní exekuční činnosti stává nikoliv zanedbatelným zdrojem příjmů prodej nemovitých věcí ve veřejné dražbě. Oprávnění k provedení veřejné dražby ukotvuje § 76 odst. 2 věta první EŘ, podle něhož exekutor může též provést dražbu movité či nemovité věci na návrh vlastníka či osoby oprávněné disponovat s věcí. V § 76 odst. 2 EŘ zákonodárce vymezuje základní procesní mantinely, jimiž se má exekutor řídit, když normuje, že exekutor přitom postupuje „přiměřeně“ podle ustanovení tohoto zákona (myšleno EŘ a podpůrně OSŘ). Soustředíme se na některé problémy, které aplikace § 76 odst. 2 EŘ přináší v praxi. A to při zohlednění dosavadní poměrně kusé judikatury¹ i literatury² a rovněž s přihlédnutím k čerstvému rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 9. 2. 2021, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020, který se zabývá právní podstatou dražeb uskutečňovaných na základě § 76 odst. 2 EŘ. Toto zamyšlení je třeba i proto, že obecné soudy čím dále tím častěji budou muset na základě žalob na určení vlastnictví řešit, jaké následky mělo případné pochybení exekutora při dražbě podle § 76 odst. 2 EŘ.

¹ Nejvyšší soud aplikoval ust. § 76 odst. 2 EŘ zejména v usnesení ze 7. 10. 2020, sp. zn. 20 Cdo 1961/2020, nebo v usnesení ze 4. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 559/2014. V této judikatuře se však nepokusil o podrobnější výklad, jak je to s „přiměřenou“ aplikací exekučního řádu při prodeji nemovitostí podle § 76 odst. 2 EŘ. To se týká i usnesení KS v Hradci Králové 28 Co 314/2019. Otázkou účastenství na řízení, v němž exekutor na základě úkonu orgánu státní moci přistupuje k dražbě, se zabýval ÚS v usnesení z 21. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 2429/18, ale rovněž bez hlubší analýzy.

² Problematice veřejné dražby podle § 76 odst. 2 EŘ se do jisté míry věnovali například KOCINEC, J. Zpeněžení majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. Komorní listy, č. 04/2017, Praha: Exekutorská komora ČR, 2017. MK ČR E 19153, nebo HOZMAN, D. Zpeněžení likvidační podstaty exekutorem. *Ad notam*, č. 4/2017.

Veřejnoprávní a soukromoprávní dražba

Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 20 Cdo 2927/2020 především konstatoval, že exekutor může v mezích § 76 odst. 2 EŘ vést dvojí typ dražby, jednak dražbu „veřejnoprávní“, jednak dražbu „soukromoprávní“. Dražbou podle předpisů veřejného práva je dražba, kterou exekutor koná na základě návrhu osoby či orgánu, který je nadán veřejnoprávní pravomocí k vedení řízení, v němž se má dražba uskutečnit. Máme na mysli například dražbu vedenou na základě návrhu notáře v postavení soudního komisaře nebo insolvenčního správce [§ 232 odst. 1 písm. d), § 289a InsZ] uvnitř pozůstalostního nebo insolvenčního řízení. Za „soukromoprávní“ Nejvyšší soud v prezentovaném rozhodnutí pokládá dražbu, kterou exekutor uskutečňuje nikoliv na návrh nebo z pověření orgánu veřejné moci, ale pouze a jedinečně na základě soukromoprávního ujednání (smlouvy o provedení dražby) s osobou soukromého práva, typicky s vlastníkem věci (§ 17 odst. 1, § 36 odst. 1 VeřDr). V soukromoprávní dražbě exekutor vystupuje pouze jako dražebník, nikoliv jako subjekt, na který byla přenesena veřejnoprávní pravomoc ke zpeněžení věci ze strany orgánu vedoucího hlavní řízení (například soudního komisaře nebo insolvenčního správce). Z toho mj. plyne, že proti úkonu exekutora (například vůči příklepu) není při soukromoprávní dražbě přípustný opravný prostředek. Právní následky příklepu a případných pochybení exekutora se řeší podle VeřDr, případně podle obecných norem soukromého práva (například § 545 a násl. ObčZ). Naopak činí-li exekutor úkony při veřejnoprávní dražbě, posuzuje se přípustnost případného opravného prostředku do jeho úkonů podle normy veřejného práva procesního (například § 336k OSŘ, jde-li o příklep při dražbě nemovité věci).³

Právě s přihlédnutím k faktu, že Nejvyšší soud rozlišuje mezi „soukromoprávní“ a „veřejnoprávní“ dražbou, je třeba přistoupit k „přiměřené“ aplikaci norem exekučního řádu ve smyslu § 76 odst. 2 EŘ.

K soukromoprávní dražbě

Pravidla pro přiměřené využití EŘ a OSŘ

Exekutor je na základě smlouvy o provedení dražby a návrhu na její provedení oprávněn k uskutečnění dražby podle VeřDr na základě § 76 odst. 2 EŘ, a to bez naplnění dalších formálních předpokladů požadovaných VeřDr pro dražebníka. Ustanovení § 76 odst. 2 je totiž, jde-li o formální oprávnění exekutora k provedení dražby, lex specialis k § 6, i k § 17 odst. 2 VeřDr.

Podle § 76 odst. 2 věta druhá EŘ exekutor při uskutečnění dražby postupuje přiměřeně podle EŘ. Toto pravidlo je namísto vyložit tak, že ustanovení VeřDr upravující proceduru *samotného průběhu dražby* jsou potlačena ve prospěch EŘ a podpůrně aplikovaného § 321 a násl. OSŘ, neplyne-li z VeřDr a ze samotné podstaty soukromoprávní dražby něco jiného. Proto například příklep ze strany exekutora nemá povahu usnesení o příklepu podle § 336 OSŘ, ale jeho podstata je definována v § 2 písm. j) VeřDr. Účastníci dražby uskutečňované exekutorem výlučně podle VeřDr nemohou být rozpoznáni skrze § 36 a normy OSŘ definující okruh účastníků exekuční dražby, ale při jejich vymezení je třeba využít § 3 VeřDr, protože v dražbě podle VeřDr žádný oprávněný ani povinný není. Jinými slovy exekutor si do soukromoprávní dražby přenáší jen ta pravidla EŘ a OSŘ, jež upravují formální proceduru provedení dražby (například § 336i odst. 4, 5 OSŘ) s přihlédnutím k tomu, že nejde o dražbu v exekuci.

Z výše uvedeného plyne, že jiné normy VeřDr upravující proceduru veřejné dražby, nikoliv však její provedení, § 76 odst. 2 EŘ z aplikace nevylučuje. Takže se neuplatní například § 336 OSŘ, podle něhož exekutor za účelem stanovení ceny dražené nemovitosti zpravidla ustanoví znalce, ale § 13 VeřDr. Ukotvení ceny dražené nemovitosti totiž není konáním při provedení dražby, ale úkonem, který předchází provedení dražby. Také dražební vyhláška je úkonem, který předchází provedení dražby. Proto se při její formulaci, oznamování a uveřejňování nepoužije § 336c OSŘ, ale § 20 VeřDr. Při soukromoprávní dražbě prováděné exekutorem se nepoužije ani § 336m OSŘ, jež definuje podmínky pro uskutečnění opakované dražby, využije se naopak § 25 VeřDr. Je tomu tak proto, že předpoklady pro uskutečnění soukromoprávní dražby mají hmotněprávní a nikoliv veřejnoprávně-procesní podstatu, což se týká i předpokladů pro opakovanou dražbu. Nejde o *provedení dražby* podle § 76 odst. 2 věta druhá EŘ, ale o posouzení podmínek, za nichž vůbec lze (opakovanou) dražbu uskutečnit. Úhrada vydražené ceny a následky jejího nezaplacení vydražitelem se rovněž řídí VeřDr (§ 29), nikoliv § 336m odst. 2 OSŘ. Z téhož důvodu se neaplikuje ani § 336c, ale normy VeřDr upravující dražební vyhlášku včetně způsobu zveřejnění konání dražby (například § 12 VeřDr).

Dále platí, že projevují-li se ustanovení VeřDr neupravující samotné provedení dražby i během konání samotné dražby, použijí se ustanovení VeřDr upravující průběh dražby, a nikoliv normy OSŘ. Například neaplikuje se § 336h odst. 2 OSŘ (podle něhož dražba se může zúčastnit jen ten, kdo do zahájení dražebního jednání zaplatil jistotu), ale § 14 VeřDr, který upravuje možnost stanovení jistoty, lhůtu pro její zaplacení a případné následky jejího nesložení. Ustanovení § 19 odst. 3 navazující na normy VeřDr upravující způsob stanovení nejnižší ceny, za kterou lze věc dražit, stanoví, že je-li licitátor oprávněn snížit nejnižší podání, musí být ve smlouvě o provedení

³ Viz rozsudek NS z 9. 2. 2021, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020.

dražby obsaženo i ujednání, o jakou částku lze nejnižší podání snížit. Naopak se při dražbě uskutečňované exekutorem v zásadě nepoužije § 23 VeřDr upravující samotný průběh soukromoprávní dražby, a ani § 27 VeřDr upravující náležitosti protokolu o provedení dražby.

Hmotněprávní účinky soukromoprávní dražby

Jde-li o hmotněprávní účinky porušení právních předpisů ze strany exekutora při provedení dražby, tyto nelze posuzovat podle EŘ nebo OSŘ, protože konání exekutora není procesním úkonem, vůči němuž by bylo možné brojit opravnými prostředky, jež předpokládají normy veřejného práva procesního. Například i při uskutečňování soukromoprávní dražby exekutorem se uplatní § 5 odst. 1 nebo podle § 24 VeřDr, podle něhož podle tohoto zákona nelze dražit věci a práva, s nimiž na základě vykonatelného rozhodnutí soudu nebo orgánu státní správy nelze nakládat, nestanoví-li tento zákon jinak. Jde-li o posouzení účinků příklepu při vadě předpokládané v § 5 odst. 1 VeřDr, nepoužije se § 337h OSŘ, ale obecná hmotněprávní ustanovení o následcích vad právního jednání (zejména § 545 a násl. ObčZ).

Možnosti aplikace norem EŘ a OSŘ při provádění soukromoprávní dražby exekutorem jsou poměrně úzké, s řadou výjimek dovoditelných systematickým výkladem. De lege ferenda by bylo namísto ust. § 76 odst. 2 věta druhá EŘ rozpracovat.

Soukromoprávní nedobrovolná dražba

Právě popsané přístupy je třeba využít i při posouzení, která norma se uplatní při uskutečnění nedobrovolné dražby (§ 36 a násl. VeřDr). Proto například platí, že možnost konání opakované dražby je třeba posoudit nikoliv podle § 336m odst. 2, 3 OSŘ, ale podle § 49 VeřDr.

Veřejnoprávní dražba

Meze použití EŘ a OSŘ

Připomeňme, že veřejnoprávní dražbou máme na mysli dražbu, kterou exekutor provádí na základě návrhu nebo pověření orgánu veřejné moci vyvolaného probíhajícím hlavním řízením, v jehož rámci má být dražba provedena (například insolvenčního správce, soudního komisaře). Jde-li o rozsah použití norem EŘ a OSŘ, jež exekutor aplikuje, uplatní se tytéž zásady, jako při soukromoprávní dražbě. Proto odkazujeme na to, co jsme uvedli o soukromoprávní dražbě. Avšak s tím rozdílem, že tam, kde není důvod aplikovat normy EŘ a OSŘ s odkazem na § 76 odst. 2 věta druhá EŘ (třeba proto, že nejde o ustanovení upravující *vlastní provedení dražby*, ale o řešení situace, jež provedení dražby předchází), se použije nikoliv VeřDr, ale normy veřejného práva procesního, které upravují hlavní proceduru, v níž se dražba uskutečňuje. Takovými normami jsou například § 98 a násl. ZŘS, jestliže k dražbě dochází v rámci pozůstalostního řízení,

nebo InsZ, pokud se dražba uskutečňuje na návrh insolvenčního správce. Aplikují-li se zcela výjimečně normy VeřDr, jedná se o pravidla stanovená pro dobrovolnou dražbu (například § 17 odst. 4 VeřDr, podle něhož insolvenční správce nebo likvidátor jako navrhovatel dražby má postavení vlastníka).

Dražba, kterou exekutor provádí podle § 76 odst. 2 EŘ, se uskutečňuje „přiměřeně podle ustanovení tohoto zákona“ (tedy EŘ a OSŘ). Toto spojení je třeba vyložit tak, aby nebyla dotčena práva účastníků hlavního řízení, které potřebu dražby vyvolalo a v jehož rámci se dražba uskutečňuje, s tím, že jim nelze odejmout účastenství po dobu konání dražby jen proto, že dražbu uskutečňuje exekutor na základě toho, že na něho orgán veřejné moci nebo tímto orgánem již pověřený orgán (například insolvenční správce), který jinak řízení jako celek vede, vyvoláním dražby podle § 76 odst. 2 EŘ přenesl část své pravomoci. Případné opravné prostředky, které má účastník hlavního řízení k dispozici, pokud by orgán veřejné moci nepřenesl pravomoc ke zpeněžení nemovitosti dražbou na exekutora, zůstávají účastníku zachovány a přiměřeně se přenášejí do dražebního „miniřízení“ uskutečňovaného exekutorem.

Fakt, že exekutor při provedení dražby postupuje *přiměřeně* podle EŘ, nelze vyložit tak, že exekutor dražbu provede výhradně podle § 66 a násl. a § 321 a násl. OSŘ bez přihlídnutí k normám zvláštního hlavního řízení, na nichž je třeba trvat. Proto například u osob, kterým svědčí zákonné předkupní právo dle odst. 3 s 4 § 284 InsZ, musí mít od insolvenčního správce doloženo, že tyto osoby byly řádně obeslány nabídkami a v tříměsíční lhůtě toho nevyužily. Stejně tak je pro případ dražby vedené v rámci insolvenčního řízení neaplikovatelný § 336b odst. 3 písm. a) OSŘ, podle něhož osobám, které tvrdí, že mají právo, které nepřipouští dražbu, je mají uplatnit a prokázat nejpozději před zahájením dražebního jednání. Toto pravidlo je totiž překryto speciální úpravou § 224 odst. 2 InsZ. Z téhož důvodu se neuplatní ani § 336b odst. 4 písm. b) OSŘ.⁴ Proč tomu tak je, viz pasáž k soukromoprávní dražbě.

Není možné, aby se exekutor ve smlouvě o provedení dražby dohodl s navrhovatelem (například s insolvenčním správcem nebo se soudním komisařem), že určitá skutečnost, k níž dochází během dražby, bude vyřešena určitým způsobem odlišným od norem zvláštního zákona, EŘ a OSŘ upravujících přípravu a průběh dražby. Například není přípustné, aby se exekutor se soudním komisařem ve smlouvě o provedení dražby dohodl na výši nejnižšího podání skrze stanovení ceny dražené

⁴ Viz KOCINEC, J. Zpeněžování majetkové podstaty soudním exekutorem v rámci insolvenčního řízení. Komorní listy. 04/2017. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017. MK ČR E 19153.

nemovitosti, jestliže zvláštní zákon za tím účelem ustanovuje specifický postup.⁵

Následky pochybení při dražbě, následky usnesení o příklepu

Jde-li o následky porušení postupu exekutora při přípravě a při uskutečnění dražby, je třeba na prvním místě aplikovat normy zvláštního zákona řešící následky téhož nebo obdobného pochybení na straně subjektu, na jehož návrh nebo z jehož pověření exekutor uskutečňuje dražbu. Totéž se týká i následků spojených s udělením příklepu, například § 337h OSŘ se použije jen při mlčení zvláštního zákona ohledně následků udělení příklepu. Takovým zvláštním ustanovením je pro případ dražby prováděné exekutorem v pozůstalostním řízení § 236 odst. 3 ZŘS.⁶ Z právě uvedeného mj. plyne, že odvolání do usnesení o příklepu má účastník hlavního řízení k dispozici v případě, by měl právo opravným prostředkem zpochybnit správnost téhož nebo obdobného kroku, pokud by jej uskutečnil orgán, který exekutora pověřil provedením dražby (třeba i tím, že s ním uzavřel smlouvu o provedení dražby). Jestliže by účastník hlavního řízení neměl právo opravného prostředku, může se do usnesení o příklepu odvolat jen ten, na jehož návrh se dražba uskutečňuje (například soudní komisař).

Nestanoví-li zvláštní zákon upravující hlavní proceduru jinak, jakmile usnesení exekutora o příklepu ve veřejnoprávní dražbě nabude právní moci, uplatní se § 336l odst. 2 OSŘ, podle něhož se vydražitel stává vlastníkem vydražené nemovité věci s příslušenstvím, nabylo-li usnesení o příklepu právní moci a zaplatil-li nejvyšší podání, a to ke dni vydání usnesení o příklepu. Uvedení v předešlý stav je v exekučním řízení vyloučeno (§ 57 EŘ) a nelze ho dosáhnout ani prostřednictvím žaloby o určení vlastnického práva třetí osoby k vydražené věci podané vůči vydražiteli (20 Cdo 2927/2020).⁷ Plyne to právě ze skutečnosti, že dražba, kterou exekutor uskutečňuje uvnitř hlavního veřejnoprávního (například insolvenčního, trestního nebo pozůstalostního) řízení, se koná podle předpisů veřejného práva procesního a musí mít i hmotněprávní následky předpokládané veřejným právem. Nedopatření, kterých se exekutor dopustil, na tomto následku nic nemění (§ 57 EŘ).

Rozsah pověření exekutora

Oprávnění exekutora k uskutečnění dražby musí být zvláštním zákonem upravujícím proceduru, v jejímž rámci se má dražba uskutečnit, ustaveno výslovně ve

vztahu k exekutorovi, nestačí, když podle zvláštního zákona může dražbu provést soud, aniž by bylo totéž oprávnění přiznáno i exekutorovi [srov. například s § 232 odst. 1 písm. d) ZŘS, § 286 odst. 1 písm. d) InsZ].⁸

Činnost exekutora podle § 76 odst. 2 EŘ pokrývá jen uskutečnění (provedení) samotné dražby. Exekutor proto při provádění dražby nevyužívá veškerých ust. § 66 a násl. EŘ a § 323 a násl. resp. § 335 a násl. OSŘ upravujících exekuční prodej movitých nebo nemovitých věcí, ale jen jejich výsek, který upravuje provedení dražby, případně jiné úkony, bez nichž by nebylo možné dražbu uskutečnit a jež podle zvláštního zákona nečiní ten, na jehož návrh nebo z jehož pověření exekutor dražbu koná. To mj. znamená, že exekutor do svého „miniřízení“ přejímá dosavadní stav a výsledek hlavní procedury, v níž byl pověřen konáním dražby, a to včetně účastníků hlavního řízení (k nim přibývá navrhovatel dražby) a případně i včetně stanovení nejnižšího podání a následků, pokud není žádným z dražitelů uskutečněno. Využití § 3 VeřDr je prakticky vyloučeno, protože svojí podstatou nejde o soukromoprávní dražbu, ale o dražbu jako součást hlavní veřejnoprávní procedury. Právě uvedené se projeví například tak, že má-li podle zvláštního zákona stanovit cenu nemovité věci, za kterou se draží, orgán veřejné moci, jenž exekutora pověřil, exekutor sám tuto cenu nestanoví a tedy ani nevydává usnesení o ceně (§ 336a OSŘ); neuplatní se ani § 13 VeřDr. Z téhož důvodu exekutor zpravidla ani neprovádí vlastním rozhodnutím rozvrh výtěžku. K využití VeřDr dojde jen v případě, že to z VeřDr jasně plyne. Například podle § 6 odst. 4 VeřDr je-li navrhovatelem správce konkursní podstaty, nesmí se na dražbě podílet jako dražebník.

Oprávnění exekutora k uskutečnění nikoliv dražby samotné, ale i souvisejících jednání, plyne ze zvláštního zákona tehdy, když tento zákon nestanoví, že by přípravné nebo následné úkony měl činit někdo jiný. Například pokud zvláštní zákon neřeší, jak stanovit nejnižší cenu, za kterou lze dražit. Protože bez stanovení této hodnoty nelze dražbu uskutečnit, vzniká exekutorovi oprávnění stanovit vyvolávací cenu podle EŘ a potažmo OSŘ. To například znamená, že vydá usnesení o ceně (§ 336a OSŘ).

Naopak poskytuje-li zvláštní zákon proceduru ke stanovení ceny a od ní se odvíjejícího nejnižšího podání, exekutor usnesení o ceně nevydává. Například z § 180 odst. 1 ZŘS je zřejmé, že cenu věci, jež má být vydražena, neurčuje až dražbou pověřený exekutor podle § 336a OSŘ, ale soudní komisař, když při jejím zjištění vychází ze společného prohlášení dědiců, z ocenění správce pozůstalosti či případně z výsledků znaleckého zkoumání,

⁵ Odlišně viz HOLÁNKOVÁ, S. Další činnost soudního exekutora. Komorní listy, č. 03/2017. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017. MK ČR E 19153.

⁶ Srov. s HOZMAN, D. Dražba na návrh soudního komisaře. Komorní listy, č. 04/2014. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017. MK ČR E 19153.

⁷ Viz již zmíněný rozsudek NS z 9. 2. 2020, sp. zn. 20 Cdo 2927/2020.

⁸ Viz usnesení VS v Olomouci ze dne 29. 4. 2016, sp. zn. 3 VSOL 1227/2015.

a to ke dni úmrtí zůstavitele.⁹ Stejně tak to není exekutor, ale soudní komisař, kdo zjišťuje právní závady na nemovitosti a kdo je osobou oprávněnou stanovit nebo konstatovat, že tyto právní závady přetrvávají i po prodeji nemovitosti exekutorem (srov. s § 335b, § 336 odst. 3 OSŘ). Totéž platí i tehdy, když exekutor draží nemovitost v rámci insolvenčního řízení (srov. NS 21 Cdo 559/2014).¹⁰

Kdo je účastníkem dražby

Výše jsme vysvětlili, proč jsou účastníky veřejnoprávní dražby konané exekutorem i účastníci hlavní procedury, která vyvolala potřebu dražby, a to v rozsahu práv a povinností, kterými by disponovali v případě, že by zpeněžení věci prováděl orgán, který vede hlavní řízení. Účastníkem je i orgán veřejné moci (například insolvenční správce, soudní komisař), protože je navrhovatelem dražby. Dočteme-li se v § 17 odst. 4 VeřDr, že likvidátor a insolvenční správce jsou osobami, které „se rozumí vlastníkem“, plyne z toho pouze fakt, že jsou oprávněni podat návrh na uskutečnění dražby, i když podle materiálního práva nejsou vlastníky věci, jež se má vydražiti. Rozhodně nejde o normu, která by měla potlačit procesní práva skutečného vlastníka věci, která se z podstaty věci musí přenést z hlavního řízení i do dražby konané exekutorem podle § 76 odst. 2 EŘ.

Část rozhodovací praxe však tento náhled nezastává. Například KS v Hradci Králové například dovedl, že dlužník není účastníkem dražby prováděné při zpeněžování majetkové podstaty v rámci insolvenčního řízení soudním exekutorem podle § 76 odst. 2 exekučního řádu, a proto nemá právo podat odvolání proti usnesení o příklepu.¹¹ Také NS (21 Cdo 559/2014) dovedl, že účastníkem dražby prováděné při likvidaci dědictví soudním exekutorem podle ust. § 76 odst. 2 EŘ je notář, jenž byl soudem pověřen, aby jako soudní komisař provedl úkony v řízení o dědictví, a na jehož návrh se provádí zpeněžení zůstavitelova majetku v dražbě prováděné soudním exekutorem; v dražbě má postavení oprávněného. Povinný v této dražbě nevystupuje.¹²

Vůči právě uvedenému lze vznést výhradu, že ustanovení upravující dražbu movitých či nemovitých věcí v exekuci jsou pravidelně nekompatibilní s normami zvláštního zákona, na jejichž základě exekutor dražbu uskutečňuje, a to jde-li i o vymezení okruhu účastníků. V těchto zvláštních procedurách totiž nejsou účastníky ani oprávněny, ani povinný, jejich okruh je vymezen s ohledem na podstatu řízení jinak (například § 14–20 InsZ, § 110 a násl. ZŘS). Přesto lze postavení a právní

zájem účastníků takového zvláštního řízení (například toho, kdo navrhl likvidaci dědictví, viz § 195 odst. 1 ZŘS) do jisté míry ztotožnit se zájmy oprávněného a povinného. Například je-li exekutor podle § 232 odst. 1 písm. d) ZŘS pověřen notářem jako soudním komisařem provedením dražby při zpeněžení majetku likvidační podstaty v rámci pozůstalostního řízení, lze pochybovat o závěru, že účastníkem dražby, kterou provedl exekutor na základě pověření (návrhu) notáře, je pouze tento notář a nikoliv ten, kdo notáři navrhl likvidaci dědictví. Notář totiž nepřebírá jeho roli ani tehdy, když je to on, kdo posléze navrhne dražbu podle § 76 odst. 2 EŘ. Sám v pozůstalostním řízení figuruje jako orgán veřejné moci. Naopak je logické dovést účastenství na dražbě podle § 76 odst. 2 EŘ u osoby, která navrhla likvidaci dědictví. Tím netvrdíme, že by notář v postavení soudního komisaře nebo insolvenční správce nebyl účastníkem „miniřízení“ o dražbě. Tímto účastníkem je, neboť je navrhovatelem. Vedle něho jsou však účastníky procedury o zpeněžení věci i ti účastníci hlavního (například insolvenčního nebo pozůstalostního) řízení, kteří by jimi byli, kdyby zpeněžení věci neprováděl exekutor, ale subjekt (orgán), který by věc zpeněžoval v případě, že by ji nezpeněžoval exekutor podle § 76 odst. 2 EŘ.

Prezentovaný názor lze podpořit i již výše odůvodněným náhledem, že pověření exekutora k provedení dražby a jeho postup podle norem upravujících dražbu podle ustanovení OSŘ a EŘ (§ 76 odst. 2 EŘ) neznamená, že by exekutor využil veškerých ust. § 66 a násl. a § 323 a násl., respektive § 335 a násl. OSŘ upravujících exekuční prodej movitých nebo nemovitých věcí, ale jen jejich výseku, který upravuje vlastní dražbu, případně jiné úkony, bez nichž by nebylo možné dražbu uskutečnit a jež podle zvláštního zákona nečiní ten, na jehož návrh nebo z jehož pověření exekutor dražbu koná. To mj. znamená, že exekutor do svého „miniřízení“ přejímá dosavadní stav a výsledek hlavní procedury, v níž byl pověřen konáním dražby (je-li nějaká), a to včetně účastníků hlavního řízení v rozsahu jejich práv a povinností, které by měly, kdyby zpeněžení věci provedl orgán vedoucí hlavní proceduru, včetně případných opravných prostředků. Pro korektnost však zmiňujeme, že ÚS aproboval opačný přístup a neměl například námitek proti závěru obecných soudů, podle něhož účastníky exekutorem konané dražby věci při likvidaci dědictví byl jen soudní komisař, jenž exekutora pověřil uskutečněním dražby.¹³ Toto usnesení je však kusé a lze pochybovat o tom, zda si ÚS domyslel dosah odmítnutí v poměrech účastníků hlavního (například insolvenčního nebo pozůstalostního) řízení.

Jestliže exekutor uděluje příklep ohledně nemovité věci, rozhoduje usnesením, vůči němuž je vždy odvolání přípustné (§ 336k OSŘ) ze strany navrhovatele dražby

⁹ Viz HOZMAN, D. Zpeněžení likvidační podstaty exekutorem. *Ad notam*, č. 4/2017.

¹⁰ Srov. s usnesením NS ze 4. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 559/2014.

¹¹ Viz usnesení KS v Hradci Králové z 11. 11. 2019, sp. zn. 28 Co 314/2019.

¹² Viz usnesení NS ze 4. 12. 2014, sp. zn. 21 Cdo 559/2014.

¹³ Viz usnesení ÚS z 21. 5. 2019, sp. zn. II. ÚS 2429/18.

(například notáře, soudního komisaře). Vzhledem k tomu, že důvody pro podání odvolání do usnesení o příklepu jsou ukotveny velmi specificky (§ 336k odst. 3 OSŘ), je na místě podle okolností případu a podle právního zájmu účastníků hlavního řízení (uvnitř něho se dražba uskutečňuje) posoudit, který z účastníků je osobou oprávněnou k podání odvolání. O odvolání rozhoduje orgán, který je povolán rozhodovat o opravném prostředku orgánu veřejné moci, jenž exekutora pověřil provedením dražby. Exekutor totiž v přenesení vykonává jeho pravomoc. Odvolatel zřejmě může namítat pouze pochybení, kterých se dopustil sám exekutor, protože není možné, aby exekutorovi bylo vytýkáno pochybení, k němuž došlo mimo činnost, k níž byl pověřen.

Závěrem

Doufám, že se mi podařilo pojmenovat základní problémy týkající se postupu při veřejné dražbě konané exekutorem podle § 76 odst. 2 EŘ. Snad jsem poskytl vodítko, podle jakých norem má exekutor postupovat a jaké následky má jeho případné pochybení. A to i v kontextu s nejaktuálnější rozhodovací praxí Nejvyššího soudu. Je mi jasné, že některé podstatné nebo i dílčí problémy zůstaly stranou mé pozornosti. Vzbudí-li můj nástřel kritické reakce v rámci rozhodovací praxe nebo i v literatuře, bude to jenom dobře.